



## GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.



GÖTEBORGS  
UNIVERSITET



LUNDS  
UNIVERSITET



UPPSALA  
UNIVERSITET

Handels-tidningens följtungsbibliotek,

1880: 10-12[:1]

# EN LIFSGÅTA

UTKAST

AF

ERNST LUNDQUIST.

V



GÖTEBORG.

GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGIS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

1880.



**D**et led mot sommaren, och de många tomma platserna i herr och fru Brizots välbekanta pension vid rue Lafayette började småningom fyllas, allt efter som de infödde Parisarne drogo sina färde, och turisterna strömmade in. Som vanligt funnos bland inackorderingarne i nämnda anstalt flere svenskar, ty frun sjelf var från Sverige, där hon naturligtvis hade en mängd bekanta, och familjens fyra döttrar talade både fadrens och modrens språk lika flytande.

Bland svenskarne befann sig äfven en ung enkling, lektor Palm, från någon af södra Sveriges städer. Han kom i början af Juni och ämnade stanna hela sommaren, så länge hans skolferier räckte. Han var språkkarl och gjorde hvarje år i sin vetenskaps intresse en sådan utländsk resa. I Paris hade han aldrig varit förr, men det kunde ingen tro om honom, så föga lust visade han att taga verldsstadens under i betraktande. Två veckor efter sin ankomst hade han hvarken sett Louvren eller Luxembourg. Ej håller tycktes lingvistiken upptaga mycket af hans tid; han tillbragte nämligen så godt som hela dagarne tillsammans med familjen, med hvilken han snart kommit på den vänskapligaste fot. Detta blef naturligtvis en anledning till mycken förundran och många gissningar från de andra pensionärernas sida, och man kom rätt snart på det klara med orsaken till den svenske lektorns ovanliga sällskaplighet: han hade allvarsam förälskat sig i den näst äldsta dottren, Aline.

Det behöfdes ingen skarpsynthet för att komma under fund med detta. Lektorn gjorde inga ansträngningar att dölja sina känslor, eller också voro de af så våldsamt art, att de trotsade all själfbeherskning. Från morgon till qväll tycktes han ej se och höra någon annan än Aline; när hon ej var närvarande, gick han som en sömngångare, gaf de besattaste svar, då han tilltalades, och såg oupphörligt åt dörren, hvarigenom han väntade att få se henne inträda. Kort sagdt, det var en offentlig hemlighet, att Aline skulle blifva fru Palm. Hon själf tycktes ingenting ha deremot, om man fick döma efter den vackra glansen i hennes milda, allvarsamma ögon, när han talade till henne, och den skära rodnaden på hennes kind, när hon kom in om morgnarna. Föräldrarna hade kommit öfver ens om, att de ej skulle lägga några hinder i vägen; vänner och bekanta tyckte, att det var "ett mycket passande parti;" ingenting fattades annat än frieriet.

Men detta lät vänta på sig. Under en månads tid vaknade Aline hvarje morgon med hjärtklappning och tänkte: — I dag kanske! Men dagen gick, lektorn var sig lik, suckade ibland, som om bröstet höll på att sprängas, skälfdde på rösten och stammade, om han någon gång bleflemnad ensam med föremålet för sin stumma kärlek, och begick tusentals distraktioner som vanligt, men — icke ett ord om kärlek och giftermål. Föräldrarna och inackorderingarne ansågo, att det berodde på en hög grad af blyghet, men Aline, som ibland öfverraskat ett uttryck af verklig förtviflan i hans ögon och visste, att han tillbragt mången natt sömlös med att gå af och an i sitt rum, anade nog, att skälet låg djupare, ehuru hon ej visste, hvori det bestod.

Mot slutet af Juli hade den stackars karlens kärleksplågor synbarligen stigit till en sådan höjd, att ett afgörande, hurudant det än månde blifva, ej kunde låta länge vänta på sig. Han åt knappast någonting, men störtade i stället i sig hela karafiner Bourgogne och vatten. Någon påstod sig en natt ha sett honom stå lutad mot bröstvärdnet vid Pont-neuf och stirra ned i vattnet med ett riktigt själmördareansigte. Följande morgon tillkännagaf han, att han ämnade resa bort på några dagar; han skulle göra en tur till Strassburg för att se mynstern. Det var honom så olikt, han, som aldrig brukade vilja se någonting annat än Alines violfärgade ögon och ljusreflexerna i hennes vågiga guldhår. Fru Brizot skakade på hufvudet, då det bar af med honom, och anförtrorde sin man mellan fyra ögon sin oförripliga tro, att han skulle komma igen förr än ämnadt var. Och det besannade sig: redan dagen derpå kom han tillbaka; han hade ej hunnit längre än till Epernay, förr än han af sin längtan tvungits att vända om. Aline var ensam i salongen, då han inträdde. Vid middagen tillkännagafs förlofningen. Detta dygns frånvaro hade blifvit den droppe, som äntligen kommit kärlet att rinna öfver.

Alla speglosor, som förut tillbakahållits af grannlagenhet, bröto nu fram. Men det visade sig, att den förälskade mannen ej förstod skämt; åtminstone blef han mörk i hågen och såg hotande ut som ett åskmoln, så snart någon anspelade på hans löjligen beteende under den sist förflutna tiden. En tysk student, som vid middagsbordet framkastade någonting om Pont-neuf, träffades af en sådan fruktansvärd blixtn från fästmannens ögon, att han sedan var förstummad för hela sommaren. Till och med Aline fann, att detta var ett ömtåligt ämne.

Då hon en gång frågade sin Gudmund, hvarför han varit så dyster, om det var därför, att han trott sin kärlek vara obesvarad, ryste han till litet, vände bort ansigtet och sade: — Min älskling, tala aldrig om detta.

Om han tagit sig lång betänketid, innan han friade, hade han så mycket mera brådtom med bröllopet. Det återstod endast fem veckor af hans vistelse i Paris, och han ville ha Aline med sig som sin hustru, då han återvände hem. Han var bunden af sin tjänst ända till nästa sommar, och till dess ville han ej vänta. Sitt hem hade han i den bästa ordning. Sedan han för tre år sedan blef enkling, hade hans hushåll föreståtts af en gammal slägtning, tant Karna, som höll huset i ett sådant skick, att inga vidlyftigare tillrustningar behöfdes, ens om det gälde att mottaga en ny fru. Herr och fru Brizot hade visserligen för utstyrselns skull önskat ett uppskof af några månader, men som hans skäl ju voro rätt talande, gäfvos de vika. Nu blef det en yrande brådska. Aline, hennes systrar och modren voro sysselsatta dagarne i ända. Det var en svår pröfvotid för lektorn, ty han fick ibland ej träffa sin älskade mer än som hastigast vid målens intagande. Också återkom den mörka blicken då och då i hans ansigte, men Aline behöfde blott visa sig för att den genast skulle klarna upp igen.

I sitt första gifte hade lektorn en dotter, som nu var i sitt fjärde år. Tant Karna hade varit henne i mors ställe, och det var till stor del för barnets skull som det beslöts, att hon skulle stanna kvar i huset. Aline behöfde också hennes hjälp i hushållet, ty den lilla parisiskan var naturligtvis ej mycket hemmastadd med svenska seder och bruk.

Bröllopet firades enligt brudens önskan i all enkelhet. Alla voro ense om, att en lyckligare brudgum väl knappast kunde tänkas. Då man såg de spasmodiska anfall af hänryckning, som då och då kommo öfver honom, undrade man, om han verkligen kunde vara från den kalla nordens.

Samma qväll anträdde de nygifta sin färd. De hade så god tid på sig, att de hunno resa utför Rhen. Då fru Brizot sista gången omfamnade sin dotter, var det som om en ond aning gripit henne, och hon kunde ej låta bli att hviska till henne:

— Var stark, mitt barn, när sorgen kommer!

Sorgen! Hvem tänkte nu på, att det fans någon sorg i verlden? Låg ej hela lifvet framför dem som en bröllopsresa genom paradisiska näjder i solljus och kaprifoliedoft? Hvilket ondt skulle väl kunna träffa två unga varelser, som draga genom lifvet sida vid sida, öga i öga, uppburna af sin kärlek och sitt ungdomsmod som af osynliga vingar? Och skulle ej den makt, som är starkare än döden, och hvars glöd är brinnande och en Herrans låga, uppehålla dem i alla strider och gifva dem kraft att bära allt och öfvervinna allt? — Och som till svar på hennes tysta tankar tryckte i detta ögonblick hennes make, gynnad af mörkret, en varm kyss på hennes kind.

Denna resa med dess oblandade frid och glädje, dess höga och harmoniska stämning som under en vacker dröm och dess djupa andedrag i en luft, mättad med skönhet, blef den ljusaste punkten i Alines lif, det fagraste och käraste bland hennes minnen. Och Gudmund tycktes dela hennes känslor. Det strålande, liffulla uttrycket i hans ansigte, den stolta kastningen på hufvudet, den spänstiga gången, allt hos honom vittnade om lycka



och segerglädje. Hvar han framgick, såg man efter honom med undran och betydelsefulla leenden, och när Aline en gång kom upp från salongen och tyst närmade sig sin man, som stod med korslagda armar vid relingen, försänkt i ett slags extas, brummade en gammal misantrop till engelsk lord, som satt ett stycke ifrån henne:

— Do't wake him! The fool is happy.

Men från det ögonblick, då de satte foten på svensk jord, försiggick en förändring med honom. Under järnvägsresan från Malmö var han tankspridd och fåordig, och den hand, hvarmed han ibland förstulet smekte hennes, var iskall. Hon lutade sig orolig emot honom för att fråga, om han ej mådde väl, och då hon ändtligen lyckades få se hans bortvända blick, hade den det gamla mörka, qvalfulla uttrycket.

— Är du missnöjd med mig? hviskade hon.

— Med dig? svarade han, och i ett nu sopades molnen bort från hans panna, och solljuset bröt sig fram genom hans blick. Men Aline kände sig ej fullkomligt lugnad. Hon undrade inom sig, huru länge det skulle dröja, innan hon lärt känna honom så väl, att hon kunde läsa hans tankar. Att hon en gång måste komma så långt, tog hon för gifvet.

Vid en af stationerna steg Gudmund af för att sätta sig i en rökkupé. Aline blef icke stött, men förvånad; om han också ville öfverlemna sig åt sina egna funderingar, hvarför kunde det ej ske i hennes närvaro? Hade hon sett uttrycket i hans ansigte, då han kastade sig ned i rökkupéns hörn och stödde pannan mot handen, utan att tända någon cigarr, hade hon väl ej kunnat sitta så lugn och tala med sina grannar.

Vid bägge de stationer, som ännu återstodo, såg hon mot dörren i förhoppning att få se honom inträda, men hon väntade förgäfvets. Och hvad ännu värre var, då de voro framme vid sin bestämelseort, presenterade han henne helt hastigt för tant Karna på perrongen, förde damerna till vagnen och befalde kusken köra; själf lofvade han att komma snart efter.

Han var borta tre fulla timmar. När han ändtligen kom hem, skyndade Aline ut för att möta honom i förstugan. Han såg nästan förfrusen ut, ehuru Augustiqvällen ej var kall, och hans fötter voro fulla med sand och ler.

— Hvar har du varit så länge? ropade hon emot honom; men hon hörde ej hans skälvande, otydliga svar — innan hon hunnit hämta sig från sin häpnad, hade han redan rusat förbi henne upp för trappan och stängt sig inne i sitt rum i öfre våningen.

— Han har väl sysslat med sakerna nere vid järnvägsstationen, och nu behöfver han göra toalett, lugnade tant Karna.

En halftimme förgick. Stämningen nere i salongen var tryckt. Aline hade slagit sig ned framför brasan och lyft upp lilla Hedvig i sitt knä, där barnet snart insomnade. Tant Karna gick af och an och flyttade på tallrikarne och karotterna på det dukade bordet för att ha någonting att göra. Emellanåt puttrade hon öfver Gudmund, som lät kotletterna kallna. Aline fruktade slutligen, att gumman, hvars hufvudintressen synbarligen gälde mat, skulle bli allvarsamt ond, och försökte därför afleda hennes tankar.

— Sådant vackert barn! — sade hon och strök varsamt undan en liten mörk lock, som förirrat sig ned i Hedvigs panna.

— Modrens afbild, brummade det från andra ändan af rummet, där tant Karna höll på att blåsa inbillade damkorn från téköket.

— Modren — kände ni henne?

— Måtte väl det; jag var ju i huset under hela de två åren de voro gifta. Undrar just hur här annars skulle ha sett ut! Hedvig, salig meniskan, hörde till nutidens nervösa, romaneska fruntimmer, och hon brydde sig visst inte om något så prosaiskt som hushållet.

Aline kände sig helt förlägen; hon hade visst ej framställt frågan för att få höra någonting ofördelaktigt om sin företräderska. Hon afbröt emellertid genast samtalsämnet af fruktan att få höra mera. Hon funderade just öfver hvad hon nu skulle säga, då lyckligtvis i det samma Gudmund inträdde.

Han stannade ett ögonblick vid dörren, kanske för att betrakta den vackra gruppen framför brasan; därpå gick han hastigt fram till sin hustru och slöt henne med en sådan stormande lidelsefullhet i sina armar, att barnet i hennes famn vaknade och började gråta.

— Sakta, sakta, min gunstig herre, varnade den unga frun leende och såg upp i sin mans ansigte, som strålade af rörelse och ömhet. — Sakta — Hedvig har nyss somnat.

Men hvad gick nu åt honom? Hvad hade hon då sagt, eftersom han behöfde rycka till och så hastigt aflägsna sig igen?

Tant Karna tände nu armstakarne och lyfte locken af karotterna. Gudmund tog den lilla ur Alines armar och lade henne på en soffa i ett hörn af rummet, där hon somnade om.

— Min dotter heter Maria, sade han kort, under det han lade soffkudden till rätta, så att barnet skulle ligga bekvämt.

— Maria! upprepade tant Karna utom sig af förvåning. — Hvarför får hon inte behålla det namn, hon hittills alltid — —

— Hon är döpt till bäggedera, men jag tycker mest om Maria; så hette min mor. — Få vi supera nu?

Och därmed var det samtalsämnet afklippt. Tant Karna nöjde sig med att göra stora ögon, men därmed höll hon på så länge, att Gudmund till sist frågade henne, om man nödvändigt behöfde komma direkt från Paris för att vara hungrig.

Men Aline kunde ej låta bli att smeka sin mans hand under bordet. Hon hade nog förstått honom. Om barnet än bure sin mors namn — hvad betydde det? Kunde hon vara svartsjuk på en afiden? Var detta namnbyte en yttring af grannlagenhet mot den nya hustrun — och så var det naturligtvis — då hade han visserligen helt och hållet misstagit sig om rätta sättet, men hans goda uppsåt var omisskänligt; hon var både rörd och tacksam därför.

Och då de efter måltidens slut bröto upp, smög hon sig intill sin mans sida och hviskade:

— Vill du bevilja mig en bön, Gudmund? Det är den första, jag ställer till dig i vårt hem. Låt oss fortfarande kalla vår lilla flicka Hedvig — jag tycker så mycket om det namnet, isynnerhet sedan tant Karna upplyst mig om, hvem som burit det förut.

— Som du vill, svarade han halfhögt. Hans röst lät så underligt tonlös.

Och så slutade den första dagen i det nya nemmet — för Aline med en undrande, orolig, uttaland fråga. Hon förstod honom bra litet, fruktade hon.

Följande dag började höstterminen vid stadens elementarläroverk, och Gudmund hade i följd därpå mycket att göra. Han förberedde sin hustru på, att han kanske ej skulle bli ledig förr än fram emot aftonen. Aline tillbragte dagen med att fördjupa sig i hushållsdetaljer tillsammans med tant Karna. Det var den unga fruns allvarliga föresats att så snart som möjligt sätta sig in i det svenska hushållets metod; ett af skälen därtill var det mindre behagliga intryck, tant Karna i går hade gjort på henne. I dag framstod hon dock mera till sin fördel, men så befann hon sig också nu i sitt eget element bland alla dessa syltburkar, kopparkastruller och linnetraffvar. Den kulinariska visdomen flödade från hennes läppar. Men plötsligt afbröt hon sig midt i sin svada, slog sig på knäet och utropade:

— Det var då själfva raggen, glömde jag inte ändå någonting i Lördags! — Nå ja, tillade hon med en sidoblick på Aline, — nu lär han väl inte fråga mycket efter det, sedan — hon stannade.

— Sedan han är gift, ifylde den unga frun leende. — Hvad är det han inte bryr sig om, sedan jag kom hit?

— Jag vet inte, om jag skall säga det, svarade tant Karna tveksamt. — Nå ja, det är ju en helt naturlig sak. Förhållandet är det, att jag all-

tid under hans frånvaro är ålagd att hvarje Lördags-  
 eftermiddag kratta fint och byta om blommor på  
 hans hustrus graf — familjegravven, skulle jag säga.  
 Annars gör han det alltid själf. Men i Lördags  
 hade jag så brådtom för att få allt riktigt putsadt  
 och i ordning tills ungherrskapet skulle komma,  
 att de döda blefvo glömda. Jag får väl gå dit i  
 eftermiddag, så behöfver han inte märka någon-  
 ting.

— Får jag gå med?

— Hjärtans gärna, svarade gumman och såg  
 något förvånad ut. — Men tala bara inte om'et.

Eftermiddagen kom och de båda damerna be-  
 gåfvo sig på väg till kyrkogården, Aline med en  
 krans af hvita astrar och gröna blad, plockade i  
 den lilla trädgårdstjappan, som hörde till lektors-  
 huset. Under vägen dit fick tant Karna en osökt  
 anledning att tala om "salig Hedvig."

— De voro kusiner. Föräldrarne hade myc-  
 ket önskat det där partiet, ty hela världen kunde  
 se, att flickan var pin kär i Gudmund. Ingen visste  
 hvad han tänkte; de hade alltid varit mycket goda  
 vänner, ingenting vidare. Men Hedvig var en fas-  
 lig människa att ta sig häftigt af allting; hon gick  
 där och sörjde och sörjde, och det var just på vip-  
 pen, att hon hade fått lungsot på halsen, då han  
 ändtligen grep sig an och friade. Nå, allting var  
 godt och väl, men nog tror jag, att det till största de-  
 len var medlidande och undseende för föräldrarnes  
 vilja, som förmådde honom till det. Det blef bättre  
 än man skulle ha väntat; Hedvig kunde ha gått i  
 döden för honom, om det gäلت, och han var alltid  
 så vänlig och öm emot henne som en man kan  
 vara. Hade hon bara inte varit så välsignadt svart-  
 sjuk, tror jag nog, att de skulle ha varit riktigt  
 lyckliga. Aldrig gaf han henne den ringaste an-

ledning till misstankar, det är säkert, men det vet jag visst, när fruarna slå sig på jalousi, är det aldrig någon reson med dem. Jag tror till och med, att Hedvig kunde ha blifvit svartsjuk på mig, så gammal och grå jag var, om hon inte haft några andra föremål att tillgå. Men han var så god och tålig och undfallande, så att några stora uppträden blef det aldrig af. De lefde för resten inte länge tillsammans; se'n lillan kom till verlden, repade modren sig aldrig riktigt. Hennes nervsystem var alldeles fördärfvad af romanläsning och griller, hon for till brunnar och bad, men det hjälpte inte, och en sommar — det är nu tre år sedan — dog hon nere i Marstrand, dit han följt henne. Hon fick således ha honom hos sig ända i det sista.

Nu voro de framme vid kyrkogården. Den Palmska familjegravven låg vid stora gången, omgifven af ett högt järnstaket. Under det ena af de präktiga granitmonumenten hvilade Gudmunds föräldrar, under det andra hans hustru. Tant Karna tog upp en nyckel ur fickan, låste upp grinden och gick in, följd af Aline.

— Hvad vill det säga? utropade gumman, i högsta grad förvånad. — Här har någon varit mig i förväg! Blommorna, som jag lade hit i Lördags åtta dagar sedan, äro bortkastade, och marken är full af spår — efter en karl, tillade hon, sedan hon nogare undersökt märkena i sanden. — Ingen har begärt nyckeln af mig; det fins bara en till, och den hänger på Gudmunds nyckelknippa. Han måtte således ha varit här i går qväll, medan vi väntade på honom så länge.

— Det är möjligt, sade Aline helt sakta. Hon lade ned kransen på gravven, satte sig därefter på den lilla järnsoffan, som stod der; och började att med tankfull uppsyn rita bokstäfver i sanden med

sin parasoll. Hon var nedslagen, icke därför att mannen besökt detta ställe — det var ju så naturligt, att tanken på hans första hustru skulle tränga sig på honom just i går — men därför, att han ej ansett sig kunna säga detta till henne. Han måste således betrakta henne som ett oförnuftigt, självviskt barn, af hvilket man ej kunde begära en rättvis, fördomsfri uppfattning. Hon var nu så glad åt, att hon redan i går afton fått tillfälle att afgifva sitt utlåtande om lilla Hedvigs namnförändring, och hon föresatte sig att, så snart anledning yppade sig, gifva honom ett öfvertygande bevis på, att hon ej var i stånd till att vara afundsjuk på ett minne.

Men detta tillfälle tycktes ej vilja infinna sig på länge. Öfver hufvud taget var det endast sällan hon kunde få tala ostörd med sin man. Han var alltid så sysselsatt, och de få stunder, då han fick vara ledig från sina bestyr, upptogos alltid af visiter och bortbudningar. Gudmunds hela stora släkt bodde i staden, och han hade dessutom ett stort antal vänner, som alla voro nyfikna att få lära känna hans unga fru. Den ena middagen och balen aflöste den andra. Mången gång var det med tungt hjärta Aline klädde sig till fest; huru mycket hellre hade hon ej velat vara hemma och tillbragt aftonen i Gudmunds sällskap under förtroliga samtal! Men han tycktes lägga en sådan vikt vid dessa tillställningar, han deltog själf så med lif och lust i festglädjen, att hon ej nåndes med en min förråda, huru den bedöfvade och tröttrade henne. Hon hade aldrig föreställt sig, att en man af så pass mogen ålder — Gudmund hade fyllt trettiofire år — kunde vara så passionerad hängifven sällskapslifvets nöjen. Han talade oafbrutet, skämtade, dansade — ja, till och med dan-



sade. Ibland föreföll det henne nästan, som om det låg någonting feberaktigt i denna munterhet. Hälsosamt var detta lif i alla händelser icke; ty han, den starke, kraftfullt bygde mannen med den friska färgen och det hvälfda bröstet, blef med hvarje dag allt blekare; hans blick blef matt, och breda mörka ringar lade sig under ögonen.

Ändtligen meddelade han henne en dag den glada nyheten, att denna lysande för-säsong, som den lilla staden genomlevvat med anledning af deras hemkomst, nu var att anse som avslutad, sedan alla familjer, som kunde komma i fråga, nu hade visat dem sin välvilja. Aline mottog denna under rättelse med oförstörd glädje.

— Har då vårt svenska sällskapslif gjort ett så ofördelaktigt intryck på dig? frågade han.

— Nej, men hvarje gång jag återvändt från en af dessa fester har jag känt mig bestulen — bestulen på några timmars lycka och, ännu mer, på tillfället att af dig lära mig hvad som kräfvades för *din* lycka. Vi känna hvarandra ännu bra litet, inte sant, Gudmund?

— Hvad mig beträffar är jag mycket lätt att lära känna, svarade han, utan att se upp från kria-böckerna, hvarmed han sysslade. — Jag är inte alls invecklad — tag mig sådan du ser mig, det är det bästa.

Hon smålog, som om hon tänkt: — Säg hvad du vill, men det vet jag bättre.

Dagen därpå kom ändtligen det tillfälle, hon så mycket längtat efter, att få visa sin man hvad hon tänkte om den pietet, han visat sin första hustrus minne. Under det hon höll på att ordna om efter sitt sinne i ett vindskontor, fann hon i den mörkaste vrån en tafla, som stod bakvänd och lutad mot väggen. Hon lyfte den fram i dagen,

och den befans vara ett porträtt af en ung dam med mörkt, glänsande hår och ett svärmiskt uttryck i de vackra, bruna ögonen. Dragen hade en sådan omiskänlig likhet med lilla Hedvigs, att hon genast förstod hvem originalet till denna bild varit. För säkerhets skull ropade hon på tant Karna, som stökade på vinden utanför, och frågade hvem porträttet förestälde.

— Kors, har Aline hittat på det där — det var inte meningen, svarade gumman litet förlägen. — Det är Hedvig. Gudmund skref till mig från Paris strax före bröllopet; bland andra föreskrifter var också den, att jag skulle flytta undan hans första hustrus porträtt, som hängde ofvanför hans skrifbord.

— Det var säkert icke hans mening, att det skulle ställas i en skräpvrå, sade Aline med någon skärpa. — Har han inte frågat efter det?

— Nej.

— Då kommer han säkert snart att göra det.

Hon dammade omsorgsfullt af taflan och tog den med sig ned i våningen. Hon styrde stegen till hans arbetsrum. Den plats ofvanför skrifbordet, där Hedvigs porträtt måtte ha hängt, uppogs nu af ett stort schema för läsordningen i skolan. Alines egen kabinettsfotografi satt öfver soffan.

Hon tycktes tveka ett ögonblick, men skakade därefter på hufvudet och gick raskt ut i salongen. Öfver en af sofforna fans ett tomrum, lämpligt för en tafla; där hängde hon upp sin företräderskas porträtt och satte sig sedan vid fönstret för att vid reflexionsspeglens afvakta mannens återkomst. Hon kände sig så gladt förväntningsfull till sinnes; nu måste ju Gudmund förstå henne!

Slutligen kom han. Han såg kryare ut än vanligt, då han inträdde i salongen. Med raska

steg gick han fram till Aline, som rest sig upp, slog armen om hennes lif och tryckte en eldig kyss på hennes hår. Så kärleksfull hade han ej varit på länge. Det var nästan som en fläkt af Rhenfärdens lycka.

— Håller du mig kär, Aline? hviskade han i hennes öra.

Den strålande blick, hvarmed hon såg upp i hans ansigte, var det enda svar, han fick.

— Alltid? I trots af allt?

— Mellan oss kan ju ingenting ställa sig.

Han släppte henne och en mörk skugga gled öfver hans ansigte. Hon märkte det, och genast kom hon att tänka på den missuppfattning af henne, hvartill han redan gjort sig skyldig.

— Jag har en öfverraskning i beredskap åt dig, sade hon gladt. — Nej, jag säger inte hvad det är — böj ned hufvudet, herr Goliath!

Han såg undrande på henne och gjorde som hon bad. Hon band sin fina, broderade, violdof-tande näsduk öfver hans ögon och ledde honom lekfullt ett par slag af och an i rummet. Hennes barnsliga lilla hjärta dansade af fröjd öfver den tillfredsställelse, hon skulle bereda honom. Slutligen lät hon honom stanna framför soffan, befriade honom i ett nu från bindeln och sade:

— Nå, hvad sägs om den nya prydnaden för vårt hem?

Men hvad var detta? Hans ansigte hade blivit askgrått, och ögonen, som tycktes vilja tränga ut ur sina hålor, stirrade på porträttet med ett uttryck af fasa. Han ryggade tillbaka flera steg, slog åt taflan, som om den varit en gräslig andesynd, uppgaf ett rosslande läte och föll tungt ned på mattan som rörd af slag.

Hans svimning räckte nära en timme. Då han vaknade på soffan i sängkammaren, dit Aline med tillhjälp af tant Karna och den i största hast tillkallade läkaren transporterat honom, talade han oredigt. Hans hufvud brände som eld, ögonen voro blodsprängda, och stora svettdroppar pärlade på hans panna. Hans fingrar öppnade och slöto sig krampaktigt. På läkarens och Alines frågor svarade han endast med osammanhängande uttryck, som tycktes vara minnen från Rhenresan.

Yrseln fortfor hela natten. Aline satt bredvid hans säng som förstenad. Hon hade ännu icke fält en enda tår. Hon rörde sig icke ur stället annat än då hon enligt doktors föreskrift lade de kylande omslagen på hans panna. Hela hennes själ tycktes ha koncentrerat sig i hörseln. Icke ett enda af alla de vanvettiga ord, han än hviskade, än ropade ut med hög röst, undgick henne. Men icke ett enda af dem gaf henne någon förklaring af gåtan.

På morgonen återkom doktorn följd af en yrkesbroder. Det blef en lång öfverläggning inne i fönsterfördjupningen, och då de kommo ut och Aline med våldsamt bultande hjärta såg från den ene till den andre för att läsa Gudmunds öde i deras ansigten, sade den ene af dem:

— Det är hjärnfeber — men var inte rädd, det kan nog gå bra. Han är ung och stark.

Det blef en svår tid, den som nu kom. Oakadt läkarnes invändningar tillbragte Aline dag och natt bredvid sin makes bädd. Hon tillät ingen att ingripa i hennes rättighet att vårda honom; för sig själf och sin egen hälsa hade hon ingen tanke. Det såg ut som om hon vore rädd för att någon annan än hon skulle vara i rummet, isynnerhet när den sjuke var vaken och yrade. Hon drog

till och med en suck af lättnad, då doktorn gick. Men det ord, hvarpå hon väntade, undslapp honom aldrig hvarken i hennes eller någon annans närvaro.

Hon hade ej sagt till någon, hvilka omständigheter som föregått sjukdomens utbrott. Porträttet hade hon genast låtit taga bort, och hon kunde göra det, utan att det förorsakade något uppseende, ty denna tafla hade ju aldrig hängt här förut. Ingen skulle ha en aning om, att det i hennes mans lif fans en hemlighet förknippad med hans första äktenskap. Ty så måste det ju vara; huru skulle hon eljes förklara hans skygghet att tala om sin aflidna hustru, hans motvilja för att barnet skulle bära hennes namn, hans underliga, stundom påkommande dysterhet och nu sist den fasa, som förvridit alla hans drag vid den oförmodade åsynen af porträttet, som han trott vara förvisadt från hans närhet?

Aline fick god tid att grubbla öfver allt detta, ty sjukdomen blef mycket långvarig. Under de första veckorna talade han icke ett enda redigt ord. Då plågorna unnade hans arma hufvud någon hvila, låg han orörlig och tyst och tycktes ej märka, att någon fans i rummet. Han fantiserade ofta om Paris och de förhållanden där, hvarunder han gjort Alines bekantskap, ätvensom om deras bröllopsresa, men om det, som låg längre tillbaka i tiden, hörde hon honom aldrig tala mer än en gång, då han, efter att ha legat tyst en lång stund, med hög och ljudlig röst sade:

— Det var orätt — jag borde inte ha gjort det — men det var din skuld, Hedvig, ty du tvingade mig —

— Till hvad? hviskade Aline andlöst i hans öra.

Han såg henne midt i ögonen utan att känna igen henne. Hon visste icke, om han hört hennes fråga, åtminstone besvarade han den ej.

Nu var krisen förbi, och läkarne sade, att Gudmund skulle tillfriskna. Men det gick långsamt. Han låg där så hvit och aftärd på sin bädd, visserligen feberfri och vid fullt medvetande, men så kraftlös, att han ej orkade tala mer än ett eller annat enstaka ord då och då. När han var vaken, följde hans blick merändels Aline med ett uttryck af innerlig kärlek och medlidande. Hon gjorde allt för att han ej skulle tro, att hennes syssla som sjuksköterska tyngde henne; hon tillbragte nätterna i rummet bredvid för att inbilla honom, att hon sof i god ro, visade alltid ett gladt ansigte och smågnolade ibland på en liten visa, där hon satt med sitt arbete vid fönstret; men allt var förgäfvets, hans sorgsna, deltagande blick ville ej klarna.

Äntligen, sedan han varit sängliggande nära två månader, fick han stiga upp. Efter en tid kunde han till och med återtaga sina göromål i skolan. Men det var ej samme man som förr. Sjukdomen tycktes ha tagit all hans ungdomlighet med sig. Den resliga gestalten var böjd, gången släpande och trött; när han talade, hvilket ej ofta inträffade, var det med låg, klanglös stämma, och på hans läppar syntes aldrig ett leende. Sitt kall skötte han helt mekaniskt, utan att visa enskymt af intresse. Läkarne voro mycket förvånade; de hade väntat sig någonting helt annat. Var det möjligt, att en sådan järnhälsa som hans blifvit bruten för alltid genom sjukdomen, som ju ej företett någon ovanlig grad af våldsamt? Var det blott en förslappning af hjärnan och nervsystemet, som skulle gå öfver med tiden? Eller var det ej

snarare en art af vansinne, förorsakadt af något outransakligt fel i de fina organer, som nyligen varit så betänkligt angripna?

Det besynnerligaste af allt var hans uppförande mot sin hustru. Det såg ut som om han bemödade sig att helt och hållet glömma bort hennes tillvaro. Så snart han kom upp från sjuksängen, flyttade han in i sitt arbetsrum, som han sedan sällan lemnade. Vanligen visade han sig ej på hela dagen annat än vid måltiderna, och då satt han vanligen tyst; då och då stälde han några ord till lilla Hedvig. Tant Karna hade, medan han ännu låg sjuk, flyttat bort för alltid till ett ungarlshus i en annan stad, där hennes tjänster bättre uppskattades; Hedvig var för liten för att ännu kunna draga några slutsatser, det fans således ingen, som kom i tillfälle att undra öfver makarnes förhållande. Aline försökte låsa som om ingenting var förändradt, men då hon såg, huru han pinades, när hon riktade sitt tal till honom, måste hon slutligen vända sig till barnet, äfven hon. Det var dystra stunder, och mången gång, då de stigit upp från bordet och Gudmund gått in till sig, drog den stackars lilla hustrun sig tillbaka till sin sängkammare, kastade sig på soffan och grät häjdlöst, som om hjärtat ville brista. Hade han upphört att älska henne? Ibland trodde hon det. Men hvad betydde då den glödande, varma, sorgsna, qvalfulla blick af lidelsefull kärlek, hon stundom öfverraskade i hans ögon, då hon vid måltiderna länge sutit vänd från honom och plötsligt såg upp? Hans ögonlock sänktes visserligen genast och det upprörda ansigtet återtog småningom sitt vanliga slappa lugn, men den darrande handen och de hårdt sammanpräссade läpparne förrådde, att en svår strid utkämpades i hans inre. Hvarför, hvarför ville han dölja sin

kärlek? Hon var ju hans hustru och hon älskade honom mer än allt i världen!

Äfven emot Hedvig var hans beteende underligt. Någon egentlig ömhet visade han henne aldrig, men alla sina yttre pligter mot henne uppfylde han med den ängsligaste samvetsgrannhet. Barnet hade ett ombytligt och nyckfullt lynne och visade ofta en allt utom älskvärd surmulenhet; vid sådana tillfällen var han outtröttlig i att forska efter anledningen, och om det visade sig, att hon hade berättigadt skäl till missnöje med något eller någon, kunde han bli allvarsamt ond. Han ville, att hon skulle få uppfostran som en liten prinsessa. Ingenting var godt nog åt henne. Om hennes hälsa hade han ett oafämtligt, öfverdrifvet bekymmer, som gränsade till det löjliga. Men aldrig såg någon, att hon af sin far fick en smekning eller en vänlig blick, och när han talade till henne, hade hans röst samma matta, intresselösa ton som alltid.

Julaftonen kom. Hedvig hade gladt sig mycket deråt på förhand, och ehuru Aline ej det ringaste smittades af denna glädje, hade hon dock vidtagit alla anstalter för att den första julhelgen åtminstone till det yttre ej skulle förråda den fullkomliga brist på verklig julstämning, som rådde i detta unga hem. Vid sextiden på aftonen tände hon en stor, lummig gran, som hon förut under dagens lopp i all hemlighet behängt med vimplar, blommor och hvarjehanda glitter. Salongen strålade i ett riktigt ljushaf. Vid det mellersta fönstret stod ett bord, belastadt med de julklappar, hon ämnade Hedvig och sin man. Hon kröp upp i en hörnssoffa för att vänta på Gudmunds hemkomst. Han hade varit ute hela dagen, äfven öfver middagen. Då klockan blef sju, måste hon gifva Hedvig en



af de nya bilderböckerna för att dämpa hennes otålighet; med detta sällskap slog hon sig ned på en pall bredvid julgranen och tystnade för en stund med sina klagovisor. Klockan åtta hörde Aline Gudmund komma hem och gå in i sitt rum. Men då det dröjde för länge, innan han kom ut derifrån, steg hon upp och gick för att knacka på hans dörr. Ingen svarade. Då gjorde hon hvad hon ej gjort på långa tider: hon öppnade beslutsamt dörren till sin mans rum och steg in.

Intet ljus var tändt där inne. Men en gaslykta, som brann utanför på gatan, kastade sitt gula sken öfver en gestalt, som satt i ett soffhörn med hufvudet slappt nedhängande mot bröstet och glanslös, stirrande blick.

— Gudmund! sade hon med en röst, som hotade att qväfvas af de framträngande tårarne.

Han svarade icke.

Hon gick fram till honom, lade sin arm om hans hals, lyfte upp hans trötta hufvud och lade det mot sitt bröst.

— Det är jag, sade hon mildt, nästan i ursäktande ton. — Vill du inte komma ut till oss?

— Ut? Hvarför det? hörde hon honom mumla.

— Därför — därför att det är julafton.

— Julafton! Han reste sig hastigt upp. —

Redan! Det hade jag glömt.

Han hade glömt det!

— Julafton! upprepade han och for med handen genom sitt hår, liksom uppvaknande. — Men då skall ju Hedvig ha julklappar — jag måste genast gå ut i staden —

— Jag har redan ombesörjt en mängd vackra gåfvor från oss bägge till vårt barn — vill du inte komma ut och se dem?

Jo, det ville han. De följdes åt ut till salongen. Han stannade i dörren, bländad af det starka ljusskenet och öfverraskad vid den oväntade åsynen af julgranen. Det såg så inbjudande ut där inne med de många flammande vaxljusen i trädets mörka grönska, de lifliga färgerna öfverallt, den nyss nedbrunna brasan, det ångande téköket och den lilla hvitklädda elfvan med de mörka lockarne, ifrigt studerande på sin pall. Det tycktes öfvervåldiga honom. Han sjönk ned på en stol bredvid dörren och gömde ansigtet i händerna. Hon för med handen öfver hans hufvud och sade så lågt, att barnet ej kunde höra henne:

— Julen är ju en *glädjens* fest. Har du äfven glömt det?

Han gaf intet svar; hans kropp skakades som af frossa.

— Vill du inte säga mig din hemlighet, Gudmund? Det skulle kanske lätta, sade hon.

Han spratt till, men tog ej händerna från ansigtet.

— Skall jag inte bära hälften af alla dina bördor? fortfor hon. — Är det inte min rättighet som din hustru? Jag ber dig, Gudmund, säg mig hvarför du lider!

— Nej, nej, svarade han knappast hörbart, — till hvem som hälst, men inte till dig.

Hon drog en tung suck.

— Skall jag aldrig få veta det?

— Aldrig, aldrig!

Han reste sig upp, gick ett par slag öfver golfvat och vred händerna, så att det knakade i dem. Därpå stannade han framför Hedvig, som för att säga någonting till henne, men orden kommo ej öfver hans läppar; han löste af sig en guldkedja, en gammal familjeklenod, hvaråt Hedvig myc-

ket fröjdat sig, då hon var mindre, hängde den omkring barnets hals och gick hastigt ur rummet. I nästa ögonblick hörde Aline hans dörr stängas.

En stund stod hon kvar på samma plats och lyssnade efter ljudet af hans steg, som i regelmässigt enformighet hördes från hans rum genom högtidsqvällens tystnad. Sedan for hon med näsduken öfver ögonen, gick hastigt fram till Hedvig, som höll på att beundra fadrens vackra julgåfva, och sade så gladt hon kunde:

— Pappa mår inte riktigt bra i qväll; vi få bryta våra paket honom förutan.

---

Aline tillbragte en sömnlös julnatt. När morgonen randades, satt hon ännu vid sitt fönster och såg den ena stjärnan efter den andra slockna, medan himlen rodnade i öster. Hon hade hört Gudmunds steg till långt efter midnatt; sedan hade tankarne hållit henne vaken. Då hon trodde, att han var uppe, gick hon in i hans rum. Hon fann honom nästan i samma ställning som i går qväll; bädden var orörd. Han såg tröttare och blekare ut än någonsin, troligen efter nattens utkämpade själsstrider. Aline tog en stol och satte sig vid hans sida, utan att låtsas se hans oroliga, nästan skygga blick.

— Jag har tänkt på en utväg, Gudmund, sade hon med mildt lugn. — Jag är från ett katolskt land, där man under sorg och bedröfvelse har en tillflykt, som vi luteraner sakna; jag menar bikten. Det finnes intet lidande så bittert, intet tvifvel så gnagande, intet brott så stort, att man ej med tillförsigt kan anförtro det till sin

själasörjare, och oftast kommer man tillbaka från biktstolen tröstad och styrkt.

Då hon uttalade ordet brott, darrade hon litet på rösten och hennes blick hvilade spanande på Gudmunds ansigte, men det förändrade ej ett drag.

— Jag har tänkt fråga dig, om — om du inte har något att säga vår gamle fromme kyrkoherde? Jag har hört så mycket godt om honom, till och med från din egen mun.

Han satt tyst en stund, men hans anlete ljusnade småningom och en gnista af lif började tändas i de matta ögonen.

— Får jag skriva ett bref till honom och bedja honom komma hit i eftermiddag? fortfor hon, då hon såg, att hennes förslag gjort ett bättre intryck än hon vågat hoppas.

Han böjde jakande på hufvudet.

— Gör som du vill, sade han.

Eftermiddagen kom och med den kyrkoherden, en gammal ärevördig man med ett par välvilliga, kloka ögon, som hela tiden hvilade forskande på den unga frun, medan hon ursäktade sitt tilltag att sända efter honom på själfva juldagen och talade om sin mans oroande själstillstånd.

— Jag vet icke hvad det är, som tär på honom, sade hon, — och jag vill inte veta det; hufvudsaken är, att han kan förmås att uttala det till någon. För er måste han ju ha förtroende. Men — var inte sträng emot honom!

Den gamle klappade henne på axeln och lofvade att göra sitt bästa. En timmes tid satt Aline i spänd väntan att få se honom återkomma från Gudmunds rum, men då han ändtligen visade sig i salongsdörren, var hans ansigtsuttryck bedröfvadt och med en skakning på sitt gråa hufvud besvarade han Alines ängsliga fråga, om Gudmund talat.

— Han tycktes bli glad öfver att jag kom, sade han. — Men just då orden redan trängdes på hans läppar, långtande efter befrielse, häjdade han dem. — Nej, ropade han under en förfärlig kamp med sig själf, — nej, jag behåller min hemlighet — den kunde undslippa er i sömnen — om en till vet den utom jag, skulle jag pinas af en evig oro, att den kunde komma fram till min hustru — hållre vill jag tiga och bära på min börda, om den än vore tusen gånger tyngre.

Äfven denna utväg, hvaraf Aline hoppats så mycket, var således stängd. Det hjälpte icke att hon ansträngde sina tankar tills hufvudet värkte — intet hopp, intet läkemedel — det fans ingenting att göra! Endast i smått kunde hon bidra till att göra det tunga lifvet lättare för Gudmund. Det återstod ju alltid att läsa hans önskinningar i hans ögon, gå undan, när hon såg, att han längtade efter ensamhet, tiga, när han var ömtålig för ljudet af hennes röst, och tala, när han kunde fördraga det, uppfinna förströelsemedel för honom, hålla honom fjärran från alla hvardagslifvets små pinande obehag och — framför allt — sörja för att Hedvig ej fick den ringaste anledning till att sakna den kärlek och omvårdnad, en verklig mor kunnat egna henne. Ty detta låg honom alltid lika mycket om hjärtat, äfven de stunder, när han tycktes ha förlorat intresset för allt annat i världen.

Då skolterminen började, kunde han ej återinträda i sin befattning; läkaren gaf honom sjukbetyg — för hypokondri, något annat namn kunde han ej finna — och lektoratet fick uppehållas af vikarie på obestämd tid. Det stod verkligen illa till med bägge makarnes hälsa, ty äfven Aline hade den sista tiden blifvit så blek och fått mörka ringar under ögonen, och vid minsta ansträngning

blef hon så trött, att hon måste taga sin reträtt till sängkamarsoffan, hennes enda förtrogna i all sorg och ångest.

En dag, när hon krupit upp i sitt hörn och tänkte sina vanliga vemodiga tankar, öfverraskades hon af att se sin make inträda. Han hade ej beträdt detta rum, sedan han blef frisk. Han gick långsamt och med sänkt hufvud fram till kakelugnen utan att säga ett ord, värmden en stund sina afmagrade blåhvita händer framför glöden och sade slutligen:

— Jag har någonting, som jag skulle vilja säga dig, Aline.

Hon kände sig så beklämd af hans utseende och ton och kunde icke svara; hon pekade blott på en länstol, där han mekaniskt sjönk ned.

— Du är så ung, Aline, började han, — ett helt långt lif ligger framför dig, och jag fasar, då jag tänker på, att du skulle tillbringa det här hos mig på detta sätt. Hvad jag brutit mot dig kan aldrig göras ogjordt, men för dig finnes det dock ännu en möjlighet att finna glömska på annat håll. Jag tror det skulle vara en lättnad äfven för mig att veta dig vara i säkerhet under den olycka, jag sprider omkring mig. Du har ju dina föräldrar att resa till. Och från mig kan du bli löst genom laglig skilsmässa.

Medan han sade detta, stödde han hufvudet i handen, såg ned rätt framför sig på mattan och vaggade sakta af och an med öfverkroppen. Det var som om han ej vetat hvad det förslag, han framstälde, egentligen innebar.

Det blef tyst en stund. På Alines kinder hade en svag rodnad spirat upp. Hon drog vigselringen några gånger af och an på sitt finger,

sköt den slutligen tillbaka på sin plats, steg upp och sade:

— Och om vi skulle skiljas lagligen, hvilken-dera af oss skulle då taga vård om det barn, jag bär under mitt hjärta?

Han gaf till ett rop och störtade upp, blodet rusade till hans kinder, ögonen blixtrade och som berusad af glädje sjönk han ned framför henne på mattan, grep båda hennes händer och betäckte dem med brännande kyssar.

Det blef ej vidare tal om skilsmässa.

Från denna dag blefvo rollerna på visst sätt ombytta. Det var nu han, som sökte att läsa sin hustrus önskingar i hennes ögon. Tack vare sitt sjukbetyg hade han hela dagarne lediga att sitta vid hennes soffa och läsa högt för henne, uträtta otaliga små uppdrag, som hon gaf honom, därför att hon såg, att det glädde honom och väckte hans intresse, springa till läkaren minst en gång om dagen och för öfrigt göra allt hvad han trodde var henne till behag. Men hans innerliga kärlek visade sig endast i sådana småbestyr och i varma blickar, aldrig i ord, ännu mindre i smekningar. Det fans en skiljemur mellan makarne, som var omöjlig att öfverstiga. Som förr, det vill säga som under förlofnings tiden och första början af deras äktenskap, kunde det aldrig blifva. Aline aktade sig också för att göra sig några illusioner; Gudmund hade fått ett mål för sina tankar, så att de ej behöfde kretsa omkring den outtalade hemligheten, därmed var redan mycket vunnet. Om barnets ankomst skulle medföra ytterligare ett steg till förbättring, det låg i Guds hand.

Våren nalkades. Ljumma Majfläktar spelade redan in genom det öppna fönstret i sängkammaren, och en eller annan sädesärsla hade trippat af

och an på fönsterbrädet, vippat på stjärten och nyfiket tittat in till den bleka, lidande unga qvinnan. Vår luften tycktes göra Gudmund så godt, det gladdde henne; för egen räkning rufvade hon på idel dödstankar; hvem vet om det ej varit bäst för dem bägge, att hon nu fått gå bort? Kanske kunde detta vara en lösning på gåtan. Någon af de sista dagarne i Maj födde hon en son. Då Gudmund lyfte honom på sina armar och höll honom upp mot dagen, låg det ett sådant uttryck af öfversvinnelig fröjd i hans ansigte, att Aline glad tänkte, där hon låg: Gud vare lofvad! Nu är allt ondt veket från vårt hus! — Men i nästa ögonblick lade han hastigt ned den lille i sköterskans armar, utstötte en djup suck och skyndade bort — ut ur rummet och utför trapporna: Hedvigs röst hade hörts i rummet bredvid.

Då han sent på qvällen kom hem, hade den svaga lifsgnistan hos den lille nyfödde redan slocknat. Gudmund släpptes ej in till Aline, som behöfde ro, men läkaren, som i salen meddelade honom denna underrättelse, sade, att barnet varit ovanligt svagt och oaktadt alla försök att uppehålla dess späda krafter afidit redan ett par timmar efter födelsen. Doktorn, som väntat sig ett utbrott af smärta, blef helt förvånad öfver att se ett — visserligen dystert och hjärtskärande — leende på faderns läppar, då han hörde denna nyhet.

Under de närmaste dagarne ringde det oupphörligt på tamburklockan; Gudmunds talrika slägingar, isynnerhet de qvinliga, ville alla visa sitt deltagande. Men läkaren hade strängt förbjudit, att någon, ej ens lektorn själf, skulle få släppas in till Aline, som var ytterligt svag och ej fick hvarken tala eller uppröras genom andras tal. En af tanterna erbjöd sig att se till hushållet och om-



bestyra begrafningen, hvilket anbud Gudmund med tacksamhet mottog.

Men under tillredelserna till denna sorgliga högtidlighet uppförde sig den stackars mannen på ett sätt, som gjorde det klart för alla, att det ej stod rätt till med hans förstånd. Han ville på intet vilkor tillåta, att det döda barnet fick ned-sättas i familjegravven. Då det blef fråga därom, satte han sig till motvärn med en häftighet och en fasa målad i alla sina drag, som om det varit en dödssynd, man velat tvinga honom att begå. Något skäl uppgaf han icke. Han kunde omöjligen skylla på bristande utrymme, ty grafplatsen var mycket stor och hade hittills endast öppnat sig för hans föräldrar och hans första hustru. Det måste således vara något hugskott, någon fix idé, som stod i samband med hans öfriga besynnerligheter. Men när han dödsblek och skälfvande i hela kroppen förklarade, att han skulle skjuta sig en kula för pannan, om man envisades att vilja begrava hans barn bredvid — han fullbordade ej meningen — måste man väl gifva efter. Den lilla kistan blef i all tysthet nedsatt i en aflägsen vrå af kyrkogården, som Gudmund själf utsett.

Det gick mycket långsamt med Alines till-frisknande; barnets död och de krossade förhoppningar, som jordats med det, Gudmunds vanvettiga uppförande, som oförsigtigt nog berättats för henne, allt bidrog att motverka den omsorgsfulla vård, stadens skickligaste läkare egnade henne. Under hela den långa tid, hennes konvalescens räckte, visade sig Gudmund ingen enda gång i hennes rum, ehuru förbudet längesedan var upphäfdt. Och Aline frågade ej efter honom. Hon förstod, att hypokondrien åter bemäktigat sig sitt offer, kanske våld-sammare än någonsin. Och när hon ändtligen blef

så återställd, att hon, stödd på doktors arm, kunde börja vanka omkring i rummen, där Gudmund ingenstädes syntes till, och hon till sist efter många bönfällande frågor fick veta, att hennes man sedan tre månader vistades på ett enskildt dårhus, föll hon ej i vanmakt och visade inga tecken till någon häftig öfverraskning — att detta skulle blifva slutet, hade hon ofta läst i hans blick.

År förgingo — långa, dystra år, dem Aline tillbragte än hos sina anhöriga i Paris, än hemma i Sverige, dit hon alltid efter en kort tids frånvaro drefs af en oemotståndlig makt. Hedvig förde hon med sig öfverallt; flickan hade fäst sig vid sin styfmor med en lidelsefull, orolig, fordrande kärlek, som ofta gjorde Aline bekymmer och som gaf henne en aning om hvad modren en gång måtte ha varit för Gudmund. Med läkaren på den anstalt för sinnessjuka, där hennes olycklige man nu i flera år vistats, stod hon i jämn brefväxling. Därigenom var hon i stånd att, ehuru på afstånd, följa utvecklingen af hans öde. När han först kom — ungefär en vecka efter barnets begrafning — hade hans själstillstånd varit i högsta grad oroande, men småningom hade stormen lagt sig, och då befans det, att det ej var något egentligt vansinne, han led af, han hade tvärtom en fullkomligt redig och klar uppfattning af såväl det förflutna som det närvarande; möjligen kunde man påstå, att han beherskades af en monomani, en outtalad fix idé, som var omöjlig att aflägsna, så länge han envisades att vilja behålla den för sig själf och så länge hans känslolif genom länge fortsatt själfupphetsning var för upprördt för att han skulle kunna egna sig åt något arbete. Läkaren hade genast insett, att ett hem för sinnesrubbade ej var hans rätta plats, och velat förmå honom att återvända

till sin förra omgifning, men på sin egen enträgna begäran hade han fått qvarstanna. Han hade sitt eget rum, behöfde aldrig se någon af de olycklige, som vårdades på anstalten, och fann sig så väl i detta lugna, ensliga hus med dess vackra björkpark och dess fria, leende utsigt från fönstren. Det såg ut som om han försökte att helt och hållet glömma bort det förflutna. Han frågade aldrig efter hvarken sin hustru, sin dotter eller någon af dem, som fordom stått honom nära. Han tillbragte sina dagar med läsning, ofta i religiösa och filosofiska skrifter, långa skogspromenader, trädgårdsarbete och samtal med föreståndaren. Småningom återvann han allt mer och mer af väldet öfver sig själf; det hade kommit ett sådant lugn öfver hela hans väsen, och kunde man blott helt och hållet undvika alla påminnelser om hans förra lif, fans det ingenting hos honom, som förrådde, att strängspelet i hans inre var brustet.

Tolf år hade förflutit, sedan Aline som den lyckligaste bland brudar lemnade föräldrahemmet. Hon hade företagit en af sina sedvanliga resor till Sverige, denna gång för att öfver vintern qvarlemnna Hedvig i hennes födelsestad, där hon skulle beredas till sin första nattvardsgång. Aline hade på förhand underrättat Gudmunds läkare om dagen för sin ankomst och fann redan ett bref emot sig. Dess innehåll försatte henne i den häftigaste själsskakning. Han var döende. Plötsligt, utan synbart aftynande eller någon särskild sjukdom, hade lifslågan börjat flämta matt, och alla tecken tydde på ett snart utslocknande. Han visste det själf och han hade begärt att ännu en gång få träffa sin hustru. Aline reste genast. Tidigt en morgon kom hon till ort och ställe och fördes genast in i det rum, som under alla dessa år bebotts af hennes man. Han

hade varit vaken hela natten och otåligt väntat på henne. Fönstret stod öppet, och den milda morgondagern föll öfver det aftärda ansigtet och de långa, i förtid grånade lockarne, som hvilade mot kudden. Det lyste till i hans ögon, då han fick se henne. Hon satte sig bredvid hans bädd, tog en af hans händer mellan sina och kysste den. Hon kunde ej hjälpa, att stora tårar runno utför hennes kinder.

— Tack för att du kom, sade han sakta. — Jag kunde ej gå bort, förr än jag fått bedja dig om förlåtelse — dig, som jag syndat mest emot af alla människor. Ditt lif har varit mörkt och glädjelöst för min skull —

— Tänk inte på detta *nu*, afbröt hon. — *Jag* tänker aldrig därpå. Jag vet blott, att du är min älskade make. Om du kommit till frid och lugn, begär jag ej mer af Försynen.

— Och du förlåter?

— Jag älskar dig ju.

Han låg tyst en stund. Hans förut så klara blick hade grumlats.

— Nej, du måste glömma mig — ända till sista skymten af mitt minne måste du lemna bakom dig, sade han. — Lofva mig det. Du är ännu ung, och många skola täfla om att få bereda dig den äktenskapliga lycka, jag ej kunnat bjuda —

Han sade detta flämtande, nästan ohörbart. Aline, som trodde, att det var tanken på att hon skulle kunna glömma honom vid en annans sida som gjorde honom smärta, och tillika visste, att detta aldrig, aldrig skulle kunna ske, lutade sig ned öfver honom och hviskade:

— Nej, Gudmund, jag har varit din, jag kan aldrig blifva någons annan. Tror du mig?

Ett svagt leende gled öfver hans läppar. Hon tog det som ett uttryck af tvifvel.

— Jag svär dig vid —

Men hon kom ej längre. Med en ansträngning af sina sista krafter reste den döende sig plötsligt upp i sängen och sträckte ut bägge armarne mot henne med ett uttryck af vansinnig ångest i sitt ansigte.

— Svär inte, Aline! ropade han med en röst, som ej mer tycktes tillhöra jorden.

— Jag svär dig — återtog hon, stark i tron på sin kärlek.

Hans drag förvredos krampaktigt, och det kom som ett skri från hans sargade själ.

— Jag har en gång svurit vid en dödsbädd — och den brutna eden har ödelagt hela mitt lif!

Det var ordet till hans lefnads gåta; sedan detta var sagdt, föll han tillbaka på kudden, famlade ännu en gång efter hennes hand och var död.

